

Rapport

Dataindsamlinger i Følgeforskningspanelet til folkeskolereformen

Dokumentation af 4. dataindsamling efter reformen

Mette Friis-Hansen, Kasper Skou Arendt og Amanda Weber

*Dataindsamlinger i Følgeforskningspanelet til folkeskolereformen
– Dokumentation af 4. dataindsamling efter reformen*

© VIVE og forfatterne, 2018

e-ISBN: 978-87-7119-563-7

Projekt: 100663

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVE blev etableret den 1. juli 2017 efter en fusion mellem KORA og SFI. Centeret er en uafhængig statslig institution, som skal levere viden, der bidrager til at udvikle velfærdssamfundet og den offentlige sektor. VIVE beskæftiger sig med de samme emneområder og typer af opgaver som de to hidtidige organisationer.

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Undervisningsministeriet (UVM) igangsatte i 2014 et omfattende evaluerings- og følgeforskningsprogram, der skal følge folkeskolereformens implementering og effekter heraf. Et vigtigt led i følgeforskningsprogrammet er en stor spørgeskemaundersøgelse blandt elever, medarbejdere, forældre og skolebestyrelsesformænd, der løber fra 2014 til 2018 på udvalgte skoler i Danmark.

Denne rapport beskriver, hvordan data er indsamlet i 4. dataindsamling *efter* reformen i 2018, og dokumenterer bortfald og repræsentativitet. Formålet med projektet er for det første at koordinere og projektlede dataindsamlingen; for det andet at kvalitetssikre skemaer, stikprøver, breve osv.

Rapporten henvender sig særligt til forskere eller andre personer som et arbejdsredskab til at arbejde med data fra Følgeforskningspanelet.

Rapporten er udarbejdet af analytiker Kasper Skou Arendt, studentermehjælper Amanda Weber og senioranalytiker Mette Friis-Hansen, som ligeledes er projektleder på projektet. Seniorforsker Vibeke Myrup Jensen har stået for den interne kvalitetssikring.

Vi takker først og fremmest alle de deltagende skoler, deres elever og forældre samt skolernes medarbejdere og skolebestyrelsesformænd, der gennem de sidste 5 år har bidraget med at besvare spørgeskemaer. Uden skolernes deltagelse var denne undersøgelse slet ikke mulig. Dernæst vil vi også gerne rette en tak til styregruppens medlemmer – fra Danmarks Evalueringsinstitut, Aarhus Universitet, DPU, TrykFondens Børnecenter, UC VIA, Rambøll, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd og Undervisningsministeriet. Styregruppen bidrager med revidering af spørgeskemaerne.

Projektet er igangsat og finansieret af Undervisningsministeriet.

Mads Leth Jakobsen

Forsknings- og analysechef for VIVE Uddannelse

2018

Indhold

Forord.....	3
1 Indledning.....	5
1.1 Dataindsamlingsprocessen.....	5
1.2 Oversigt over dataindsamlingen i følgeforskningsprogrammet 2014-2018.....	6
2 Fjerde dataindsamling efter reformen.....	8
2.1 Tidsperspektiv.....	8
2.2 Elever.....	9
2.3 Skoleledere.....	10
2.4 Skolebestyrelsesformænd, lærere og andet pædagogisk personale.....	10
2.5 Forældre.....	10
3 Antal besvarelser og sammenkobling af data i 2018.....	12
3.1 Deltagelse og besvarelsesprocenter for 2018.....	12
3.2 Sammenkobling af de enkelte skemaer i 2018.....	15
3.3 Sammenkobling via klasse eller klassetrin?.....	15
4 Paneldata.....	17
4.1 Sammenkobling af data på skoleniveau.....	17
4.2 Sammenkobling af data på individniveau.....	18
5 Repræsentativitetsanalyse.....	19
Udgivelser.....	24
Litteratur.....	28

1 Indledning

Formålet med denne rapport er at beskrive, hvordan dataindsamlingen for folkeskolens følgeforskningspanel er forløbet i 2018, herunder dokumentere antallet af besvarelser, mulighederne for at koble data på tværs af skematyper og præsentere resultaterne af en repræsentativitetsanalyse. Vi henviser til de tidligere rapporter: *"Folkeskolereformen – Dokumentation af dataindsamlingen 2014-2016"* (Arendt m.fl., 2017) samt *"Dataindsamlinger i Følgeforskningspanelet til folkeskolereformen. Dokumentation af 3. dataindsamling efter reformen"* (Friis-Hansen, Arendt & Jensen, 2017), hvis man ønsker oplysninger om processen bag de fire tidligere dataindsamlinger i følgeforskningsprogrammet. Rapporterne kan hentes: [her](#).

Spørgeskemaundersøgelsen dækker samlet set over en række centrale emner for analyse af implementering af folkeskolereformen. I denne rapport kommer vi ikke nærmere ind på, *hvilke* emner og spørgsmål dataindsamlingen mere konkret vedrører. Dog lister vi bagerst i rapporten de udgivelser, der på nuværende tidspunkt er udkommet på baggrund af datamaterialet. I disse rapporter/notater er det muligt at læse om, hvordan det er gået med eksempelvis implementeringen af reformen og betydningen af dens delelementer. Rapporter og notater udgivet af VIVE kan downloades på www.vive.dk. Andre udgivelser fra følgeforskningsprogrammet findes i oversigten på emu.dk, der opdateres løbende: [Samlet oversigt over publikationer](#).

Spørgeskemaer og data fra alle 5 spørgeskemaundersøgelser (for 2014-2018) kan rekvireres hos Styrelsen for IT og Læring (herefter STIL) og kan eventuelt kobles til registerdata fra STIL eller Danmarks Statistik (DST) via institutionsnummer (for alle respondentgrupper) eller afidentificerede cpr-numre (kun for elev- og forældrebesvarelser).

Rapporten har 5 kapitler. Indledningen er det første. I kapitel 2 viser vi en oversigt over dataindsamlingen for 2018 og beskriver processen for indsamling af data for alle respondentgrupper. I kapitel 3 angiver vi svarprocenterne fordelt på de forskellige typer af respondentgrupper og viser mulighederne for at koble besvarelser sammen inden for året. I kapitel 4 ser vi på mulighederne for at sammensætte dataene fra alle gennemførte indsamlinger til et samlet panel. Og i sidste kapitel (5) viser vi resultatet af repræsentativitetsanalysen.

1.1 Dataindsamlingsprocessen

Primo 2014 inviterede forhenværende undervisningsminister Christine Antorini 400 skoler til at deltage i en omfattende undersøgelse af implementeringen af folkeskolereformen for perioden 2014-2018. De 400 hovedskoler og dertil hørende afdelinger (442 skoler i alt) er tilfældigt udvalgt af STIL blandt landets folkeskoler. Alle spørgeskemaundersøgelser på nær forældreundersøgelsen er foregået via et webbaseret spørgeskema, mens forældreundersøgelsen er foregået ved telefoninterview.

Skoler, der opnår en tilfredsstillende besvarelsesprocent, får en økonomisk kompensation for at deltage i følgeforskningsprogrammet. I 2014-2016 fik skolerne 5.000 kr. i kompensation for hver gennemført dataindsamling. I både 2017 og 2018 får skolerne 10.000 kr. i kompensation for at gennemføre spørgeskemaundersøgelsen. Fordoblingen af kompensationen til skolerne skyldes, at UVM har udvidet dataindsamlingen til at inkludere elever i 1. og 3. klasse i 2017, mens dataindsamlingen for 2018 inkluderer 2. klasse.

Hvert efterår sendes der en informerende mail til samtlige skoler i følgeforskningspanelet vedrørende, hvornår dataindsamlingen igangsættes samt andre praktiske oplysninger. Desuden oplyser vi skolerne om, at deres svar bliver behandlet fortroligt, hvilket indebærer, at ingen kan genkende

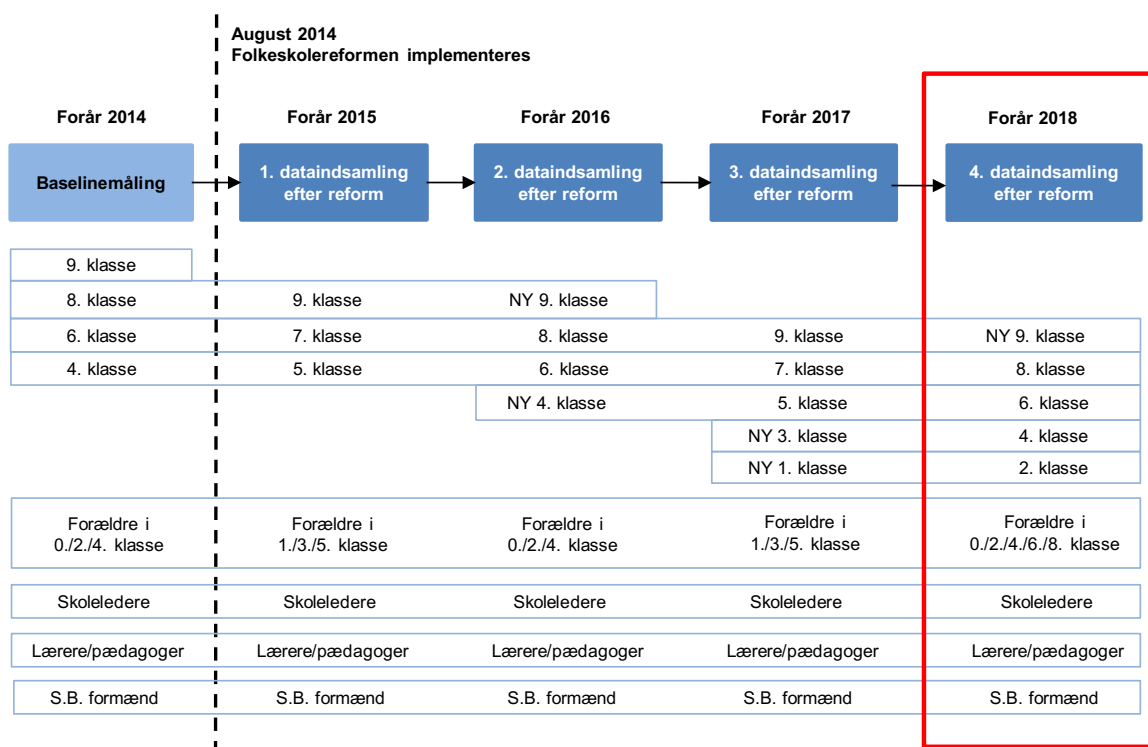
dem eller deres svar. Derudover indsamles hvert efterår kontaktoplysninger for alle respondentgrupper. En kopi af de konkrete formuleringer i informationsmailen kan rekvireres hos STIL.

I dette kapitel viser vi først en samlet oversigt over dataindsamlingerne i 2014-2018. Dernæst beskriver vi, hvordan vi gennemførte dataindsamlingen for 2018 for hver af de forskellige respondentgrupper.

1.2 Oversigt over dataindsamlingen i følgeforskningsprogrammet 2014-2018

Figur 1.1 illustrerer dataindsamlingerne fra 2014 til 2018 fordelt på de fem respondentgrupper: elever, forældre, skoleledere, lærere og andet pædagogisk personale¹ samt skolebestyrelsesformænd (herefter S.B. formænd). Denne dokumentationsrapport beskæftiger sig med 4. dataindsamling *efter* reformen fra 2018.

Figur 1.1 Oversigt over dataindsamlingen i følgeforskningspanelet til folkeskolereformen 2014-2018

Anm.: Figuren viser i venstre kolonne de deltagende respondentgrupper i dataindsamlingen. Det drejer sig om elever på forskellige klassetrin, forældre, skoleledere, lærere og andet pædagogisk personale samt S.B. formænd. Foroven vises indsamlingsåret.

Kilde: VIVE.

I foråret 2014 indgik elever på 4., 6., 8. og 9. klassetrin i baselinemålingen. Nogle af disse elever følges gennem hele dataindsamlingsperioden 2014-2018, mens andre elever kun følges i enkelte år. Elever, der går i 4. klasse i foråret 2014, følges fx frem til, at de går ud af 8. klasse i 2018 5 år

¹. Betegnelsen "lærere og andet pædagogisk personale" dækker over lærere, pædagoger, pædagogmedhjælpere, børnehaveklasseledere, børnehaveklasseassistenter og undervisningsassistenter. I resten af rapporten benytter vi betegnelsen "lærere og andet pædagogisk personale" eller blot "pædagogisk personale" som et samlet udtryk for de forskellige typer personalegrupper.

senere. Disse elever følger vi derfor i den længste periode. Elever i 9. klasse i 2014 følger vi kun i ét år, men her er der til gengæld mulighed for at se på udviklingen på de deltagende skoler over tid, idet en 9. klasse deltager i hvert indsamlingsår. Oversigten viser, at en ny 4. klasse er inkluderet i 2016, som følges frem til 6. klasse i 2018. Nye klasser inkluderes, for at vi kan følge de samme klassetrin på tværs af indsamlingsårene. Her er proceduren, at lige klassetrin følges i de lige år, og ulige klassetrin følges i de ulige år – dog på nær 9. klasse, som følges alle år.

I 2018 er elever i indskolingen dels repræsenteret via undersøgelsen blandt forældrene og via en undersøgelse af eleverne på 2. klassetrin. Spørgeskemaet til eleverne i indskolingen er kortere og forskelligt fra spørgeskemaet til de øvrige klassetrin. For en nærmere beskrivelse af udviklingen og test af spørgsmålene til eleverne i indskolingen henvises til Keilow & Højen-Sørensen (2017).

I forældreundersøgelsen følges forældre til elever på udvalgte klassetrin over tid i det omfang, det er muligt. Som oversigten viser, er forældre til elever i 0. klasse i 2014 nogle af de samme forældre, der interviewes, når deres børn går i 4. klasse i 2018. Undersøgelsen blandt lærere og andet pædagogisk personale gennemføres for det personale, der er tilknyttet elevernes dansk- og matematikundervisning på de udvalgte klassetrin i de pågældende år.

For skolelederne gælder, at alle skoler i følgeforskningspanelet er inviteret til at deltage i baselineundersøgelsen i 2014. Fra 2015 og frem er dataindsamlingen udvidet til alle landets folkeskoler. For nogle afdelinger er det den ansvarlige afdelingsleder, der besvarer skemaet, men for andre har den overordnede skoleleder besvaret skemaet for hele skolen (herunder alle afdelinger). Skemaet sendes til den person, der står som ansvarlig leder for skolen (uanset om det er en overordnet skole eller en afdeling) i institutionsregisteret.

SFI Survey varetog dataindsamlingen i 2014, mens VIVE (tidligere SFI) i samarbejde med Danmarks Statistiks survey-afdeling (DST Survey) varetager dataindsamlingen i 2015-2018. Styregruppens medlemmer – fra Danmarks Evalueringsinstitut, Aarhus Universitet, DPU, TrygFondens Børnecenter, UC VIA, Rambøll, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd og Undervisningsministeriet bidrager med revidering af spørgeskemaerne.

2 Fjerde dataindsamling efter reformen

I dette kapitel beskriver vi dataindsamlingen for hver af de forskellige respondentgrupper i følgeforskningspanelet i 2018. Dataindsamlingen blev gennemført i løbet af foråret og er samlet set femte gang, at de forskellige respondentgrupper har deltaget i følgeforskningspanelet.

Ud af de oprindeligt 442 inviterede skoler valgte 238 skoler at sige ja tak i 2014, men sidenhen er nogle skoler enten nedlagt, sammenlagt eller har frabedt sig at deltage. I alt blev 215 skoler derfor inviteret til at deltage i 2018, hvoraf 1 skole var lukket, 3 aktivt frabad sig at deltage, mens 4 skoler ikke indleverede de relevante lister med kontaktoplysninger på de af skolens personale, der skulle indgå i dette års dataindsamling.

Ultimo 2017 blev skolerne mindet om den forestående dataindsamling og det forventede tidspunkt for indsamlingen. Processen for dataindsamlingen foregik efter samme procedurer som for 2017, men nu med fokus på de elever, der gik i 2., 4., 6., 8. og 9. klasse. Forældreundersøgelsen udvides i dette år til forældre til elever på 0., 2., 4., 6. og 8. klassetrin (jf. Figur 1.1). For en detaljeret gennemgang af indsamlingsprocedurerne henviser vi til dokumentationen for tredje dataindsamling efter reformen (Friis-Hansen, Arendt & Jensen m.fl., 2017). I stedet fremhæver vi i denne rapport primært de justeringer, vi har foretaget siden 2017-dataindsamlingen.

I 2018-dataindsamlingen har der været et skærpet fokus på at give respondenterne de mest præcise og korrekte informationer om fortrolighed i undersøgelsen samt om datasikkerhed. Det har givet anledning til to ændringer. For det første har vi ændret ordlyden i IP-brevene fra 2017 til samtlige respondentgrupper og indsat formuleringer om, at det er frivilligt at deltage i undersøgelsen, samt hvordan vi opbevarer data. Formuleringen lyder:

”Det er frivilligt at deltage i undersøgelsen, og besvarelsene anvendes udelukkende til forskning og statistik. Alle svar behandles fortroligt, og det betyder bl.a., at hverken kommunen, skolen eller andre lærere/pædagoger mv. får adgang til de dine besvarelser. Desuden er det ikke muligt at identificere dine besvarelse i de analyser, der bliver offentliggjort. Det sikres bl.a. ved, at fortrolige oplysninger fra både dine og øvrige personers besvarelser er anonymiseret, før analyserne påbegyndes. Endelig opbevares besvarelsene i et it-system, der er sikkerhedsgodkendt og følger persondataloven” (formulering fra IP-brev til pædagogisk personale, 2018).

For det andet har vi udarbejdet et brev, som er sendt til forældre til elever, der deltager i følgeforskningspanelet. Brevet er sendt til alle skoler i panelet med besked om at sende det videre til forældre til elever på deltagende årgange.

Det har afstedkommet en del henvendelser fra forældre vedrørende behandling af personfølsomme oplysninger. På baggrund af de første henvendelser har vi i samarbejde med UVM udarbejdet en række FAQ og lagt på vores hjemmeside, som vi ved, at samtlige efterfølgende henvendelser i indsamlingsperioden har henvist til (jf. <https://vive.dk/dataindsamlinger-i-foelgeforskningspanelet/>).

I kapitel 3 ser vi, at disse ændringer højst sandsynligt har haft en betydning for svarprocenterne.

2.1 Tidsperspektiv

I 2018 foregik dataindsamlingen stort set sideløbende for alle respondentgrupper. For elever, lærere og andet pædagogisk personale, S.B. formænd og skoleledere foregik dataindsamlingen i januar-april. Dataindsamlingen for forældrene løb et par uger længere, da de sidste forældre først kunne

interviewes, efter eleverne havde gennemført deres besvarelse. Det var samtidig nødvendigt at foretage yderligere et udtræk af forældrerespondenter på grund af manglende telefonnumre på forældre i de første udtræk, jf. afsnit 2.5. Forældrene blev interviewet i februar-april.

2.2 Elever

I 2018 inviterede vi elever på de samme klassetrin som i 2014 og 2016 (4., 6., 8. og 9. klassetrin), og som beskrevet i afsnit 1.2 blev dataindsamlingen udvidet til at inkludere elever på 2. klassetrin, jf. Figur 1.1.

VIVE modtog elevlister (fra de deltagende skoler) fra STIL indeholdende elevernes fulde navn, cpr-nummer, institutionsnummer, klassetrin, klasse og personlige UNI-login. Denne liste blev videregivet til DST, som foretog den tekniske del af indsamling af data. Eleverne anvendte deres UNI-login til at få adgang til de webbaserede spørgeskemaer. Når vi anvender UNI-login som identifikationsløsning, betyder det, at vi med ret stor sikkerhed kan sige: 1) hvilke elever der svarer på spørgeskemaerne, 2) at det kun er elever på deltagende skoler, der besvarer spørgeskemaet, og 3) at eleverne får det skema, der svarer til deres klassetrin. Derfor vurderer vi nøjagtigheden af de indsamlede data som høj. Størstedelen af skolerne forestod selv elevdataindsamlingen i 2018, mens 4 skoler tog imod tilbuddet om at få teknisk assistance til at gennemføre dataindsamlingen. Den tekniske assistance blev leveret af en interviewer fra DST Survey.

Skolerne har i indsamlingsperioden modtaget 6 påmindelser vedrørende elevbesvarelser, hvoraf 4 påmindelser var før sidste frist for besvarelse, dvs. i alt 2 påmindelser/rykkere mere sammenlignet med 2017-dataindsamlingen. Efter 4 ugers dataindsamling ringede vi til de 114 skoler, der endnu ikke var påbegyndt elevskemaerne. Her bad yderligere 3 skoler om at blive fritaget for deltagelse, mens der blev indgået individuelle aftaler om gennemførelse for de resterende skoler.

Skemaet til eleverne indeholder en delmængde af spørgsmål, som omhandler deres oplevelse af undervisningen i dansk og matematik. Da eleverne ikke skal igennem spørgsmålene for både dansk og matematik, bliver de tilfældigt fordelt til spørgsmål om *enten* dansk *eller* matematik. Proceduren for tildeling af enten dansk eller matematikspørgsmål foregik som følger:

1. Hvis cpr-nummer findes ved UNI-login, følges den hidtil anvendte procedure:
 - a. Elever der ved tidligere dataindsamlinger har besvaret spørgsmål om enten dansk- eller matematikundervisningen, får samme spørgsmål om undervisningen.
 - b. Elever der ikke tidligere har deltaget i undersøgelsen, bliver tilfældigt fordelt til enten spørgsmål om dansk- eller matematikundervisningen.
2. Hvis PNR ikke findes ved UNI-login, slås PNR op på listen med PNR og bruger-id (UNI-login) i listen over elever, der har deltaget i tidligere dataindsamlinger. Herefter følges den sædvanlige procedure.
3. Hvis PNR ikke findes ved UNI-login og heller ikke er på listen med PNR og bruger-id (UNI-login), sættes undertype1 tilfældigt til 0/1, så der kan blive valgt dansk/matematik.

Hvis man gerne vil oprette et elevpanel fra 2014-2018, skal man for 2018 erstatte den enkelte elevs institutionsnummer med institutionsnummer fra 2017. Institutionsnummeret i 2018 dækker over hovedskoler, hvilket betyder, at der i 2018 ikke differentieres mellem, om eleven går på afdeling "a" eller afdeling "b". Derfor kan man lidt mindre præcist sammenkoble skoler fra fx 2017 med skoler i 2018. Et alternativt skolepanel kan oprettes ved at anvende hovedinstitutionsnummeret for alle deltagende skoler henover hele dataindsamlingsperioden. Hovedinstitutionsnumrene kan kobles på

data fra 2014-2017 og eksempelvis hentes gennem institutionsregistret eller Undervisningsministeriets datavarehus (<https://uddannelsesstatistik.dk/grundskolen>) .

2.3 Skoleledere

Siden 2015 inkluderer skolelederundersøgelsen skoleledere fra *alle* danske folkeskoler, der har almen undervisning i 0.-9. klasse.² Fremgangsmåden for dataindsamlingen har i 2018 været identisk med indsamlingen for 2017. Det betyder, at invitationsbrevene til skolelederne blev understøttet med en opdateret anbefaling fra formanden for Skolelederforeningen Claus Hjortdal. Vi vil dog pege på, at disse invitationsbrevene også indeholdt formuleringen fra punkt 2 om, at deltagelse i undersøgelsen er frivillig. I 2018 foretog vi op til seks skriftlige og efterfølgende op til to telefoniske henvendelser for at bede skolelederne om at besvare det online spørgeskema. I denne forbindelse henvendte vi os både til dem, der endnu ikke havde besvaret skemaet, og de, der havde påbegyndt deres besvarelse (under 80 pct. besvarelse), men ikke færdiggjort den.

2.4 Skolebestyrelsesformænd, lærere og andet pædagogisk personale

Udgangspunktet for at kunne sende spørgeskemaer ud til skolebestyrelsesformændene, lærerne og andet pædagogisk personale er de respondentlister, som vi har modtaget fra skolerne med navn og e-mailadresse på de relevante deltagere. Til denne gruppe sendte vi invitationer ud til den online spørgeskemaundersøgelse og har fulgt samme procedurer som for 2017. Dette indebar 6 skriftlige påmindelser om besvarelse af skema. Påmindelserne varierede i ordlyd for respondenter, der enten havde påbegyndt besvarelsen, men ikke færdiggjort den, eller endnu ikke havde påbegyndt den. Derudover har vi til en skole (hvor lærernes e-mails ikke fungerede) sendt breve med link til spørgeskema og personlig kode.

Skolens kontaktperson modtog 3-4 rapporter i indsamlingsperioden, som gav en status på, hvor langt skolen var kommet med besvarelser for alle involverede respondentgrupper. Samtidig med at skolerne modtog disse rapporter, sørgede vi for at sende en påmindelse til de respondenter, der ikke havde besvaret spørgeskemaet, således at kontaktpersonen på skolen kunne henvise til en nyere mail med link til spørgeskemaet.

2.5 Forældre

I dette års indsamling er der gennemført ca. 1.000 interview med forældre til elever på henholdsvis 0., 2., 4., 6. og 8. klassetrin, jf. Figur 1.1, dvs. i alt 5.000 gennemførte interview mod 3.000 gennemførte interview i 2017-dataindsamlingen.

Udvælgelsen af forældre til deltagelse i undersøgelsen er for 2018 foretaget ud fra to kriterier. Først og fremmest er forældre, der har deltaget i de tidligere år, blevet udvalgt igen. Det andet kriterie er, at forældrenes barn har deltaget med en besvarelse i dataindsamlingen for elever. For at opfylde de to kriterier er der foretaget to udtræk: 1. udtræk i ultimo februar og 2. udtræk medio marts – efter vi havde modtaget elevbesvarelser. Der er i de 2 første stikprøver udtrukket 1.600 forældre til elever på henholdsvis 0., 2., 4., 6. og 8. klassetrin, dvs. i alt 8.000 forældre.

DST Survey var dog nødt til at foretage endnu et udtræk af forældre, da det ultimo marts viste sig, at de ikke kunne komme i kontakt med flere forældre fra de to første udtræk. Først forsøgte DST at sende et brev ud til de forældre, der manglede telefonnummer på fra de første to udtræk, hvor de

² Det vil sige, at skoleledere på specialeskoler eller skoler, der har undervisning i 10. klasse, ikke er omfattet af undersøgelsen.

opfordrede forældrene til selv at kontakte DST med henblik på et interview. Denne indsats gav dog ingen yderligere interview, og derfor foretog man endnu et udtræk på 988 forældre for at kunne gennemføre ca. 1.000 interview på hver årgang. Undersøgelsen blev på den baggrund udsat med 14 dage, så DST kunne interviewe de sidste forældre. I 2018 fik vi 5.175 besvarelser mod 3.208 besvarelser i 2017-dataindsamlingen. Erfarne interviewere fra DST Survey har gennemført interview blandt forældrene.

3 Antal besvarelser og sammenkobling af data i 2018

I dette kapitel gennemgår vi svarprocenter for de forskellige respondentgrupper i 2018-dataindsamlingen. Vi beskriver også, hvordan besvarelser kan kobles sammen på tværs af respondentgrupper. Kapitlet forholder sig til dataindsamlingen for 2018 og inkluderer kun i enkelte tilfælde oplysninger om deltagelse og besvarelsesprocenter for tidligere år.

3.1 Deltagelse og besvarelsesprocenter for 2018

Figur 3.1 viser deltagelsen for alle deltagende respondentgrupper i 2018-dataindsamlingen. Ud af de oprindelig 215 inviterede skoler (hvoraf én lukket) deltog 211 skoler med elevbesvarelser, og 204 skoler endte med at indlevere kontaktoplysninger på enten det pædagogiske personale, skoleledere, S.B. formænd eller flere af disse tre respondentgrupper ved dataindsamlingens afslutning (jf. kapitel 2). Vi har i enkelte tilfælde modtaget mere end én besvarelse fra en række ekstra skoler³. Der er her tale om afdelinger under større skoler, som også har deltaget. Derfor har vi sammenlagt besvarelser fra 234 skoler, som i 2018 tilsammen udgør brutto i følgeforskningspanelet⁴. Vi har besvarelser fra i alt 815 skoler, når vi medtager de skoler, som har deltaget i skolelederundersøgelse, der siden 2015 har inkluderet alle folkeskoler.

Følgende skoler har deltaget med mindst én besvarelse:

- 202 skoler (95,7 pct. ud af 211 skoler) har leveret én elevbesvarelse
- 189 skoler (100 pct. ud af 189 skoler) har indgivet mindst én besvarelse fra lærere eller andet pædagogisk personale
- 179 skoler (86,5 pct. af 207 deltagende skoler i panelet) har indgivet én besvarelse fra skoleledere
- 758 skoler (62,85 pct. ud af 1.206 skoler) har indgivet én skolelederbesvarelse
- 120 skoler (64,1 pct. ud af 187 forskellige skoler) har indgivet mindst én besvarelse fra en skolebestyrelsesformand⁵
- For 201 skoler (99,0 pct. ud af 203 skoler) er der gennemført mindst ét forældreinterview.

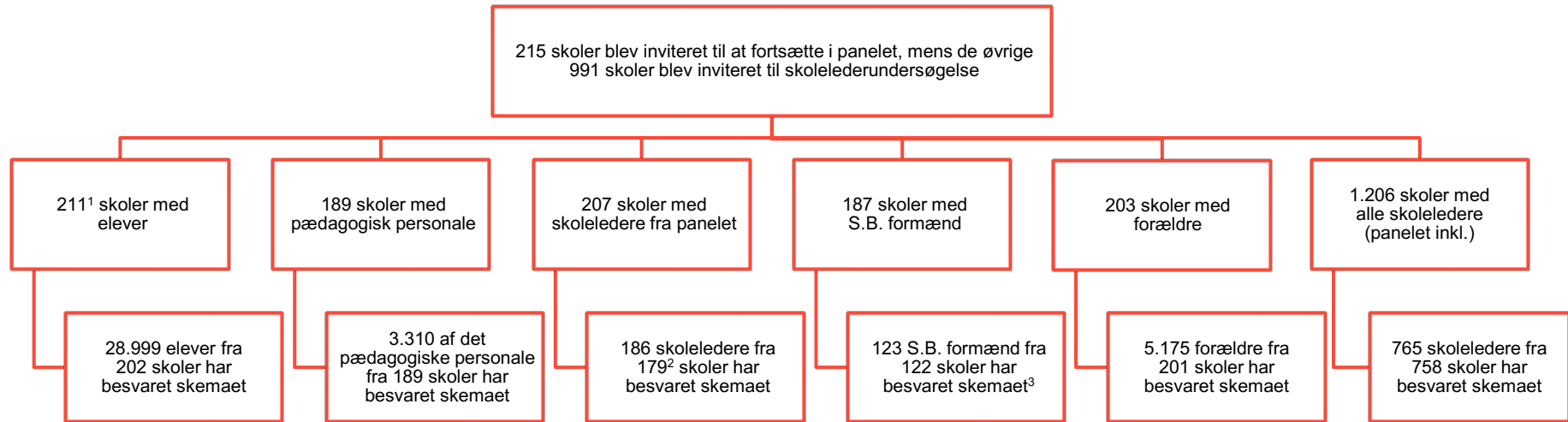
Der er i alt modtaget 38.372 besvarelser fra 803 forskellige skoler.

³ Vi har modtaget elevbesvarelser fra 3 ekstra skoler, forældrebesvarelser fra én ekstra skole, S.B.-formandsbesvarelser fra 8 ekstra skoler og lærer/pædagogbesvarelser fra 7 ekstra skoler.

⁴ 215 oprindeligt inviterede skoler + 3 ekstra skoler + én skole i forældreskema + 8 ekstra skoler i S.B.-formandsskema + 7 skoler i lærer/pædagogskema = 234 skoler.

⁵ Vi har for 2 skoler modtaget besvarelser fra mere end én skolebestyrelsesformand. Dette skyldes delte formandskaber i de respektive skolers bestyrelser.

Figur 3.1 Deltagende skoler i 2018

Anm.: Figuren viser deltagende skoler og respondenter for elever, pædagogisk personale, skoleledere og forældre. Figuren er dannet på baggrund af XX_besvar-variablene og instrn-variablene i de rensede datasæt. Outliers, fx skoler med under to besvarelser, og dubletter er ikke med i figuren.

Note ¹: Vi har i alt modtaget besvarelser fra 211 forskellige skoler (institutionsnumre). I bruttolisten indgik oprindeligt 203 forskellige skoler. De supplerende skoler er bl.a. underafdelinger m.m., som også har deltaget i undersøgelsen.

Note ²: Vi har for nogle skoler modtaget besvarelser fra mere end én leder. Dette skyldes, at institutionsnummeret dækker over flere afdelinger, fx afdeling Øst og afdeling Vest, der har hver sine ledere. Derfor overskider antallet af besvarelser antallet af skoler.

Note ³: Vi har for to skoler modtaget besvarelser fra mere end én skolebestyrelsesformand. Dette skyldes delte formandskaber i de respektive skolers bestyrelser.

Kilde: VIVE.

I forlængelse af Figur 3.1 viser Tabel 3.1 stikprøven for antal skoler, antal respondenter, antallet af opnåede besvarelser og opnåelsesprocent for hver respondenttype.

Tabel 3.1 Antal skoler og respondenter i stikprøven samt antal besvarelser (i procent). 4. dataindsamling efter reformen, 2018

Respondenttype	Antal skoler	Antal respondenter	Antal besvarelser (pct.)
Elever ¹	211	43.718	28.999 (66,3)
Lærere og andet pædagogisk personale	189	4.724	3.310 (70,1)
Skoleledere i panel	207	216	186 (86,1)
Alle skoleledere ²	1.206	1.215	765 (63,0)
S.B. formænd ³	187	191	123 (64,4)
Forældre	203	8.988	5.175 (57,6)
Besvarelser i alt	815	58.851	38.387 (65,3)

Anm.: For hver respondentgruppe angiver tabellen antallet af skoler og respondenter, der har modtaget spørgeskemaer, og antal respondenter, der har svaret, samt svarprocenten i parentes.

Note ¹: Vi har i alt modtaget besvarelser fra 211 forskellige skoler (institutionsnumre). I bruttolisten indgik oprindelig 203 forskellige skoler. De supplerende skoler er bl.a. underafdelinger m.m., som også har deltaget i undersøgelsen.

Note ²: Dette tal inkluderer også de skoleledere, der indgår i panelet. Desuden har vi i 5 tilfælde modtaget 2 besvarelser og i ét tilfælde modtaget 3 besvarelser fra samme institutionsnummer – dette skyldes, at der er besvarelser fra ledere på skolens afdelinger.

Note ³: For skolebestyrelsesundersøgelsen har vi i 2 tilfælde modtaget 2 besvarelser fra samme institutionsnummer – dette skyldes i ét tilfælde, at skolen har et delt formandskab, og i det andet at institutionsnummeret dækker over 2 afdelinger, der har særskilte bestyrelser. I forbindelse med analyserne bør man være opmærksom på, om der er mere end én skolebestyrelsesformand på skolen.

Kilde: VIVE.

Respondenter, der i alt har haft mulighed for at besvare spørgeskemaet i 2018:

- 43.718 elever
- 4.724 lærere og andet pædagogisk personale
- 1.215 skoleledere
- 191 S.B. formænd
- 8.988 forældre.

Svarprocenterne for 2018-indsamlingen vises i Tabel 3.1. Sammenligner vi svarprocenterne fra 2018 med svarprocenterne fra 2017-indsamlingen, ser vi for alle respondentgrupper lavere svarprocenter i 2018⁶.

- **Elever.** For denne delundersøgelse ser vi en mindre tilbagegang fra 69,1 pct. i 2017 til 66,3 pct. i 2018.
- **Lærere og andet pædagogisk personale.** En lidt større reduktion i svarprocenten ser vi for denne delundersøgelse. 70,1 pct. af lærerne og andet pædagogisk personale svarer i 2018, mens 76,5 pct. svarede i 2017.
- **Skoleledere i panelet.** Niveaulet for denne delundersøgelse er ligeledes reduceret fra 90,1pct. i 2017 til 86,1 pct. i 2018.
- **Alle skoleledere.** For den landsdækkende skolelederundersøgelse er svarprocenten i 2018 på 63,0 pct. mod 70,9 pct. i 2017.
- **S.B. formændene.** For denne delundersøgelse ser vi den største tilbagegang blandt alle delundersøgelserne. I 2018 svarer 64,4 pct. sammenlignet med 72,3 pct. i 2017.

⁶ 2017-svarprocenterne stammer fra Friis-Hansen, Arendt & Jensen (2017).

- **Forældre.** Her er niveauet også reduceret lidt. For forældrene svarer 57,6 pct. i 2018, mens 65,4 pct. svarede i 2017. Antallet af forældre, der er udtrukket i 2018, er dog langt højere end i 2017.

Reduceringen af svarprocenterne kan skyldes 2 faktorer: 1) at der i IP-brevene er understreget, at det er frivilligt at deltage, og 2) at respondenterne på skolerne er trætte på grund af de mange gentagelser.

3.2 Sammenkobling af de enkelte skemaer i 2018

For at kunne udnytte al data fra 2018 til fulde og oprette et fyldestgørende tværsnitsdatasæt henover alle dataindsamlingerne er det relevant at vide, i hvilken grad de enkelte skoler går igen i datasættene for hver enkelt respondentgruppe. Derfor foretager vi en række sammenkoblinger på tværs af forskellige respondentgrupper. Tabel 3.2 viser antallet af skoler, der har bidraget med minimum én besvarelse i hver af de to skemaer. Af tabellen fremgår det eksempelvis, at vi har modtaget mindst én elevbesvarelse samt én besvarelse for det pædagogiske personale fra 160 af de deltagende skoler.

Tabel 3.2 Sammenkoblinger af spørgeskemabesvarelser for de 6 respondentgrupper. Antal skoler, 2018

	Elever	Pædagogisk personale	Skoleledere i panel	Alle skoleledere	S.B. formænd	Forældre
Elever		159	168	174	103	191
Pædagogisk personale	159		155	159	122	158
Skoleledere i panel	168	155		179	155	167
Alle skoleledere	174	159	179		103	170
S.B. formænd	103	122	155	103		101
Forældre	191	158	167	170	101	

Anm.: Tabellen viser antallet af skoler med besvarelser for begge respondentkategorier. Hvis vi eksempelvis sammenkobler de 202 skoler med elevbesvarelser med de 179 skoler med skolelederbesvarelser (i panelet), har 168 af skolerne deltaget med en besvarelse for både elever og skoleledere.

Kilde: VIVE.

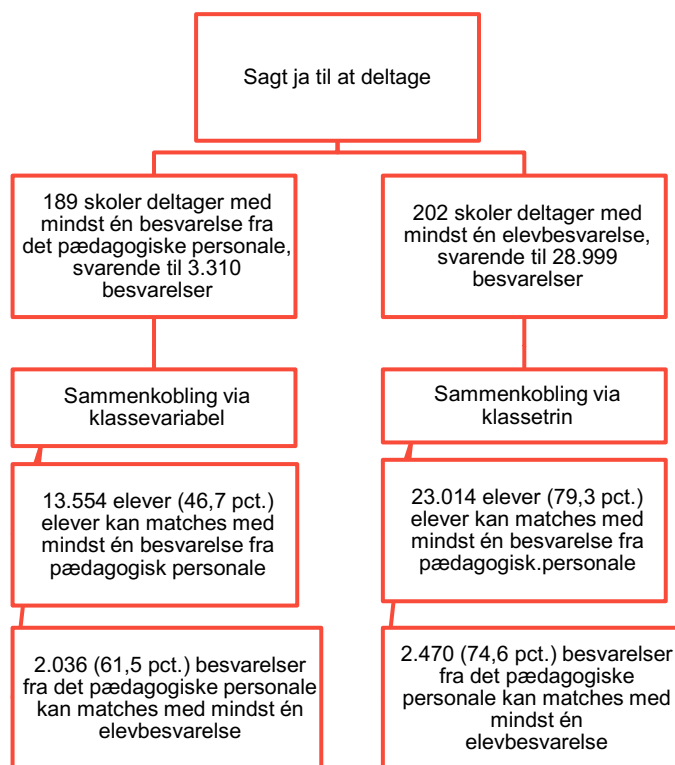
3.3 Sammenkobling via klasse eller klassetrin?

I forbindelse med dataindsamlingen i 2018 er der, som i tidligere dataindsamlinger, usikkerhed forbundet med de variable der indikerer, hvilket klassetrin lærere og andet pædagogisk personale er tilknyttet. Denne usikkerhed skyldes, at vi modtager oplysninger om elevens klassetrin fra STIL, mens oplysninger om lærere og andet pædagogisk personales tilknytning indleveres af både skolen og respondenterne selv i tekstvariable. Vi tager udgangspunkt i skolens angivelse af, hvilken klasse læreren er tilknyttet og supplerer med personalets egen besvarelse til at bestemme, hvilken klasse samt hvilke klassetrin personalet er tilknyttet.⁷ I nogle tilfælde er lærere tilknyttet mere end ét klassetrin, og der indgår derfor to variable i data: klassetrin1 og klassetrin2. Klassetrin1 angiver det førstnævnte klassetrin, mens klassetrin2 angiver et andet klassetrin i de tilfælde, hvor der er angivet mere end ét klassetrin.

⁷ Disse variable er rensset, således at forskellige udgaver af eksempelvis klassen "5.a" (fx "5A", "5.a", "5.A" osv.) ser ens ud.

I dette afsnit afreporterer vi to typer af mulige sammenkoblinger af data: 1) en sammenkobling på baggrund af klassevariablen og 2) en sammenkobling på baggrund af det klassetrin, respondenterne angiver. Vi anvender her variabelen klassetrin1.

Figur 3.2 Sammenkobling af elevdata og datasættet for lærere og andet pædagogisk personale. 4. dataindsamling efter reformen, 2018

Anm.: Figuren angiver både besvarelser fra det pædagogiske personale og elevbesvarelser og undersøger, hvordan det bedste match mellem disse grupper opnås. Tallene er baseret på bruttostikprøven og antal besvarelser.

Kilde: VIVE.

Af Figur 3.2 fremgår det, at 61,5 pct. af det pædagogiske personale og 46,7 pct. af eleverne kan kobles sammen, så der både er en lærerbesvarelse og mindst én elevbesvarelse i en klasse. Denne sammenkobling er den dårligste i forhold til *andelen* af lærere og elever, der kan kobles sammen. Dog må den antages at være den umiddelbart mest præcise sammenkobling, da vi her kobler det pædagogiske personale direkte til den klasse, som de selv angiver, at de underviser i.

Figur 3.2 viser også en anden type af sammenkobling, som foregår via klassetrin. For de enkelte skoler sammenkobles det pædagogiske personale med alle elever på samme klassetrin. Det vil sige, at hvis 4 undervisere har besvaret, at de underviser på 4. klassetrin, så kobles alle 4 til alle elever, der går på 4. klassetrin på den givne skole. Denne sammenkobling er derfor mindre præcis end den ovenstående, men som det fremgår af figuren, bliver flere besvarelser matchet (74,6 pct. af det pædagogiske personale og 79,3 pct. af eleverne).

4 Paneldata

I dette kapitel demonstrerer vi, hvordan data fra 2014 til og med 2018 kan kobles sammen og danne et samlet panel. Først viser vi, hvordan data for alle respondentgrupper kan kobles sammen via institutionsnumre, hvorefter vi viser, hvordan elev- og forældredata kan sammenkobles på individniveau.

4.1 Sammenkobling af data på skoleniveau

I følgeforskningspanelet er den centrale analyseenhed den enkelte skole. Derfor sammenkobler vi datasættene fra 2014, 2015, 2016 og 2017 med datasættet fra 2018 via skolens institutionsnummer for at oprette et samlet datasæt med panelstruktur. I forbindelse med opsætningen af panelet laver vi en opgørelse af antallet af skoler i henholdsvis 2014, 2015, 2016, 2017, og en opgørelse af de skoler der indgår med besvarelser i alle 5 nedslag. Det er disse skoler, der indgår i paneldatasættet. Af Tabel 4.1 fremgår panelets størrelse opgjort på skoleniveau.

Tabel 4.1 Skoler, der har deltaget med mindst én besvarelse

	Skoler i 2014	Skoler i 2015	Skoler i 2016	Skoler i 2017	Skoler i 2018	Alle skoler i panel fra 2014 til 2018
Samlet antal skoler ¹	236	233	225	238	233	197
Skoleledere i panel	159	167	198	191	179	138
Lærere og andet pædagogisk personale	201	208	203	209	189	174
S.B. formænd	105	146	185	141	122	91
Forældre	225	223	222	182	201	196
Elever ²	225	185	225	208	202	197

Anm.: Tabellen angiver skoler i de forskellige spørgeskemaer for de 5 nedslag. Derudover viser kolonnen længst til højre, hvor mange skoler der indgår med mindst én besvarelse henover de 5 år.

Note ¹: Den oprindelige stikprøve består af alle skoler, der har afgivet en besvarelse for mindst ét skema.

Note ²: Eleverne kan indgå i panelet ved enten at blive sammenkoblet gennem skolens institutionsnummer eller gennem elevens eget cpr-nummer. I tabellen er de sammenkoblet via skolens institutionsnummer.

Kilde: VIVE.

Som det fremgår af Tabel 4.1, modtog vi eksempelvis besvarelser fra lærere og andet pædagogisk personale fra 201 skoler i 2014, 208 skoler i 2015, 203 skoler i 2016, 209 skoler i 2017 og 189 skoler i 2018. Sammenlagt har 176 forskellige skoler bidraget med besvarelser fra lærere og andet pædagogisk personale både i 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018.

For nogle af respondentgrupperne indgår der mere end én besvarelse pr. skole. I Tabel 4.2 angives antallet af besvarelser for 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018 (de første 5 kolonner) og antallet af besvarelser på skoler, der deltog med den givne respondenttype i de fem nedslag (de sidste 5 kolonner).

Tabel 4.2 Antal respondenter på deltagende panelskoler i henholdsvis hvert enkelt år samt på de skoler, der deltager i alle 5 år

Respondent-type	Respondenter på deltagende skoler i de enkelte år					Respondenter på de skoler, der deltager i alle 5 år				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Lærere og pædagogisk personale	1.947	3.016	3.307	3.185	3.310	1.344	2.142	2.349	2.164	2.271
Forældre	3.153	3.115	2.930	3.208	5.175	2.486	2.514	2.460	3.057	4.802
Elever ¹	28.450	16.202	21.145	31.874	28.999	19.282	13.565	16.832	23.564	21.929

Anm.: Tabellen angiver antal besvarelser i de forskellige spørgeskemaer for 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018. Sammenkoblingen af data er dannet på skoleniveau. Det vil sige, at det er antallet af individer, som er en del af stikprøven på en skole, der har besvaret med den givne respondenttype i 2014, 2015, 2016, 2017 eller alle år. Derved angiver de 2 kolonner til højre ikke antallet af individer, der har svaret i både 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018, men det samlede antal af besvarelser i henholdsvis 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018 fra skoler, der i begge år mindst har én besvarelse fra den givne respondenttype.

Note ¹: Eleverne kan indgå i panelet ved enten at blive sammenkoblet gennem skolens institutionsnummer eller gennem elevens eget cpr-nummer.

Kilde: VIVE.

4.2 Sammenkobling af data på individniveau

Mens den centrale analyseenhed i følgeforskningspanelet er skolen, er det muligt at sammenkoble besvarelser fra både elever og forældre over tid og dermed få indblik i udviklingen i de enkelte respondenters besvarelser. At analysere udviklingen i de enkelte respondenters besvarelser er ikke problemfrit, idet det både kræver særlige tilladelser⁸ og kendskab til avancerede statistiske metoder for at kunne arbejde med data. Vi har foretaget en sådan sammenkobling på individniveau for forældre- og elevdata.

I Tabel 4.3 vises antal besvarelser særskilt for respondenter i 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018 samt de respondenter, der tilsammen udgør panelet.

Tabel 4.3 Antal respondenter i samlet panel. Forældre og elever, 2014-2018

Respondent-type	Deltagende respondenter i de enkelte år					Deltagende respondenter i flere år			
	2014	2015	2016	2017	2018	2014-2015	2014-2016	2014-2017	2014-2018
Forældre	3.153	3.115	2.930	3.208	5.175	2.607	1.078	495	270
Elever	28.450	16.202	21.145	31.874	29.014	14.349	9.178	7.287	3.552

Anm.: Tabellen angiver besvarelser for forældre og elever i 2014, 2015, 2016, 2017 og 2018. Sammenkoblingerne af data fra de 5 nedslag er dannet på individniveau ved hjælp af elevens cpr-nummer.

Kilde: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Tabel 4.3 viser antallet af respondenter, der er sammenkoblet via elevernes cpr-numre.⁹ Sammenholder vi elevdataene for alle 5 nedslag på individniveau, så får vi et samlet panel på 3.552 elever. Det vil sige, at vi for 3.552 elever har mulighed for at følge ændringer i deres besvarelser fra 2014 til og med 2018. Sammenligner vi i stedet skolerne over tid, kan vi følge udviklingen for de 164 skoler, der har deltaget med elevbesvarelser i alle 5 år.

⁸ Dataarbejde, der eksempelvis involverer elevens cpr-numre, kræver særlige tilladelser. Med de rette tilladelser til data med følsomme oplysninger fra Datatilsynet og en tilladelse til brug af data fra UVM/STIL er det muligt at få adgang til data inkl. følsomme oplysninger, således at sammenkoblinger på individniveau kan foretages.

⁹ For data på forældrene anvender vi også elevernes cpr-numre til sammenkoblingen. Elevernes cpr-numre er anonymiseret, så den enkelte elev ikke er direkte genkendelig.

5 Repræsentativitetsanalyse

I dette kapitel præsenterer vi resultaterne af repræsentativitetsanalysen for den 4. dataindsamling efter folkeskolereformen. Denne analyse foretages for at vurdere, om de skoler, der har deltaget med besvarelser, ligner folkeskolerne på landsplan. Der er i et tidligere notat præsenteret repræsentativitetsanalyser for dataindsamlingerne for 2014-2017 (se Arendt m.fl., 2017; Friis-Hansen, Arendt & Jensen m.fl., 2017). Den grundlæggende analyseenhed er *skolen* og ikke de enkelte respondenter, såsom de enkelte elever eller lærere.

I repræsentativitetsanalysen sammenligner vi de deltagende skoler med de resterende folkeskoler i landet. Vi sammenligner dem ud fra enkelte skolekarakteristika samt socioøkonomiske baggrundskarakteristika for skolens elevgruppe. Oplysningerne om eleverne og deres forældre finder vi i Danmarks Statistiks elevregister og øvrige registre vedrørende demografi, indkomst og arbejdsmarkeds-tilknytning. Oplysninger om skolernes præstationsniveau finder vi i registeret om folkeskolekarakterer, mens vi har fået skolernes geografiske fordeling og skolestørrelse fra STIL. De registerbaserede oplysninger fra Danmarks Statistik om elevernes baggrundskarakteristika er fra 2016; oplysninger om folkeskolens afgangsprøver er fra skoleåret 2017/2018, mens informationer om skolestørrelse fra STIL er for skoleåret 2016/2017. Vi anvender skolernes institutionsnummer til at koble besvarelserne med registerdata. Når vi foretager repræsentativitetsanalysen, anvender vi hermed oplysninger på alle de elever, der er tilknyttet den enkelte skole,

I forbindelse med koblingen af de deltagende skoler til registeroplysninger er der enkelte skoler, som vi ikke kan finde i elevregisteret for skoleåret 2014/2015.¹⁰ Tabel 5.1 viser antallet af skoler, som *kan* genfindes.

Tabel 5.1 Antal deltagende skoler i 2018, som kan genfindes i det integrerede elevregister for 2016

	Elever	Forældre	Pædagogisk personale	S.B. formænd	Skoleledere i panel	Alle skoleledere
Deltagende skoler, vi kan genfinde i DSTs registre	202	201	189	120	179	758

Anm.: Med deltagende skoler menes skoler, der deltager med minimum én besvarelse for den respektive respondentgruppe.

Kilde: VIVE.

I repræsentativitetsanalysen anvender vi registeroplysninger fra Danmarks Statistik og STIL til at karakterisere de deltagende skoler. Oplysninger om elevfordelinger og skolekarakteristika indgår i analysen på skoleniveau. Vi anvender følgende elevfordelinger:

- Andelen af drenge
- Andelen af etnisk danske elever (vs. anden etnisk herkomst)
- Andelen af elever, som bor med begge forældre vs. ikke bor med begge forældre
- Andelen af elever fordelt på forældrenes højeste fuldførte uddannelse (i 3 kategorier)
- Andelen af elever fordelt på forældres indkomst (placering i indkomstkvarteriler)
- Andelen af elever fordelt på forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet (i beskæftigelse vs. ikke i beskæftigelse).

¹⁰ Flere af de manglende skoler findes i institutionsregisteret eller i INTE, hvis vi går flere år tilbage, men da vi ikke har oplysninger om eleverne i 2015, har vi valgt at se bort fra disse. En forklaring er, at de forskellige institutionsnumre på sammenlagte skoler stadig anvendes hos STIL, men ikke indgår i INTE. Vi har eksempler på, at besvarelse fra skoleledelsen går på hovedinstitutionsnummer, mens besvarelser fra eleverne går på et afdelingsinstitutionsnummer, hvor afdelingsinstitutionsnummeret ikke fremgår i INTE.

Vi anvender følgende skolekarakteristika:

- Karaktergennemsnit fra folkeskolens 9. klasses-afgangsprøve i dansk og matematik (gennemsnit i 3 kategorier)
- Skolestørrelse (antal elever fordelt i 3 kategorier)
- Geografisk beliggenhed (regioner).

For elevkarakteristika anvender vi nogle centrale baggrundsoplysninger om eleverne selv og deres forældre, hvor forældreoplysningerne indgår for både mor og far. For skolekarakteristika ser vi på karakterer, skolestørrelse og skolens geografiske beliggenhed i regioner. Vi inddeler skolernes karaktergennemsnit i 3 kategorier (tredjedele) for henholdsvis lavt, mellem og højt karaktergennemsnit. Vi anvender alene karakterer fra 9. klasses-afgangsprøve i dansk og matematik. Vi inddrager også en variabel for manglende oplysninger om karaktergennemsnittet, hvilket eksempelvis gør sig gældende for skoler, der kun går til og med 6. klassesettrin.

Vi anvender t-test til at teste forskelle i de deltagende skolernes elevsammensætning og χ^2 -test til at teste fordelinger i skolekarakteristika. Vi anvender et signifikansniveau på 5 pct.

Repræsentativitetsanalysen præsenteres i Tabel 5.2 og Tabel 5.3. Her viser vi først gennemsnittet hen over de udvalgte baggrundskarakteristika for alle danske folkeskoler, hvorefter vi viser afvigelserne fra gennemsnittet for hver enkelt respondentgruppe i kolonnen "Forskel". Eksempelvis fremgår det, at den gennemsnitlige andel af elever med etnisk dansk baggrund på alle danske folkeskoler var 90,0 pct. i 2017, mens den gennemsnitlige andel for de skoler, der har besvaret elevspørgeskemaerne, er 1,2 procentpoint højere, dvs. på 91,2 pct. Vi angiver med 2 stjerner (**) de steder, hvor forskellen er statistisk signifikant på et 5-procentniveau, og 3 stjerner (***), hvor forskellen er signifikant på 1-procentniveau. Dette gælder eksempelvis for andelen af elever, som bor i kernefamilie for de skoler, der har deltaget med besvarelser for alle skoleledere. Her er andelen af elever, som bor i kernefamilie på de skoler, der indgår i undersøgelsen for alle skoleledere, 0,6 procentpoint højere end landsgennemsnittet. Dette er statistisk signifikant højere, om end forskellene substantielt set er minimale. Vi anvender t-test til at teste forskelle i elevkarakteristika i Tabel 5.2. I Tabel 5.3 anvender vi χ^2 -test til at teste, om fordelingen hen over skolekarakteristika er statistisk uafhængigt fordelt. Her angiver vi ligeledes med 2 eller 3 stjerner (** eller ***) i de tilfælde, hvor en fordeling ikke kan siges at være uafhængigt fordelt ved et 5- eller 1-procentniveau. Dette er ligeledes tilfældet i undersøgelsen af alle skoleledere for fordelingen hen over skolens karakterniveau samt skolestørrelsen (målt ved skolens elevtal).

Tabel 5.2 Repræsentativitetsanalyse for skoler, der har deltaget med minimum én besvarelse, 2018. Andel af elever fordelt på udvalgte elevkarakteristika

	Danske folkeskoler		Elever		Forældre		Pædagogisk personale		S.B.-formænd		Skoleleder (panel)		Skoleleder (alle)	
	Antal skoler	Gennemsnit	Antal skoler	Gennemsnit	Antal skoler	Gennemsnit	Antal skoler	Gennemsnit	Antal skoler	Gennemsnit	Antal skoler	Gennemsnit	Antal skoler	Gennemsnit
Etnisk dansk	1.284	90,0	201	91,2	201	91,3	188	91,5	120	92,0	179	91,4	753	90,0
Bor i kernefamilie	1.284	65,2	201	66,4	201	66,0	188	66,2	120	66,4	179	66,5	753	65,8 **
Dreng	1.284	51,8	201	52,3	201	52,1	188	52,0	120	52,2	179	52,4	753	51,9
Karakteristika ved far														
Far i beskæftigelse	1.284	85,5	201	85,6	201	85,4	188	86,0	120	86,4	179	86,0	753	85,6
Ingen/grundskoleuddannelse	1.284	19,3	201	19,4	201	19,6	188	19,1	120	19,0	179	18,9	753	18,5 ***
Gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse	1.284	50,4	201	51,1	201	50,7	188	51,0	120	51,5	179	51,1	753	50,1
Videregående uddannelse	1.284	30,4	201	29,5	201	29,7	188	29,9	120	29,5	179	30,0	753	31,4 ***
Fars indkomst: 1. kvartil	1.284	26,9	201	26,6	201	26,7	188	26,3	120	26,2	179	25,9	753	26,5
Fars indkomst: 2 kvartil	1.284	28,6	201	28,5	201	28,5	188	28,8	120	28,9	179	28,7	753	28,1
Fars indkomst: 3 kvartil	1.284	24,8	201	25,2	201	25,2	188	25,5	120	25,1	179	25,4	753	24,8
Fars indkomst: 4 kvartil	1.284	19,7	201	19,7	201	19,5	188	19,4	120	19,7	179	20,1	753	20,7 ***
Karakteristika ved mor														
Mor i beskæftigelse	1.284	78,1	201	77,9	201	77,8	188	78,1	120	78,5	179	78,0	753	78,0
Ingen/grundskoleuddannelse	1.284	16,0	201	16,2	201	16,3	188	15,9	120	16,1	179	16,2	753	15,8
Gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse	1.284	42,7	201	43,8	201	43,2	188	43,7	120	43,4	179	43,6	753	42,3
Videregående uddannelse	1.284	41,3	201	40,0	201	40,5	188	40,4	120	40,4	179	40,2	753	41,9
Mors indkomst: 1. kvartil	1.284	26,5	201	26,7	201	26,9	188	26,6	120	26,6	179	26,9	753	26,3
Mors indkomst: 2 kvartil	1.284	27,3	201	26,8	201	26,7	188	26,7	120	26,8	179	26,2	753	26,7 ***
Mors indkomst: 3 kvartil	1.284	25,6	201	26,0	201	26,1	188	26,1	120	26,2	179	25,9	753	25,5
Mors indkomst: 4 kvartil	1.284	20,6	201	20,5	201	20,3	188	20,5	120	20,3	179	20,9	753	21,5 ***

Anm.: ** p < 0,05, *** p < 0,01 ved t-test.

Kilde: VIVE.

Tabel 5.3 Repræsentativitetsanalyse for skoler, der har deltaget med minimum én besvarelse, 2018. Skolekarakteristika

	Danske folkeskoler		Elever		Forældre		Pædagogisk personale		S.B.-formænd		Skoleleder (panel)		Skoleleder (alle)	
	Antal skoler	Gen-nemsnit	Antal skoler	Forskel	Antal skoler	Forskel	Antal skoler	Forskel	Antal skoler	Forskel	Antal skoler	Forskel	Antal skoler	Forskel
Karakterniveau laveste tredjedel	1.284	25,1	201	26,9	201	27,9	188	27,7	120	27,3	179	27,4	753	24,7 ***
Karakterniveau ml. 33- og 66-percentil	1.284	23,0	201	23,4	201	24,4	188	23,4	120	25,6	179	22,9	753	26,0
Karakterniveau øverste tredjedel	1.284	23,0	201	21,4	201	20,9	188	21,8	120	21,5	179	22,3	753	24,8
Mangler oplysninger om karakterniv.	1.284	29,0	201	28,4	201	26,9	188	27,1	120	25,6	179	27,4	753	24,4
Region Hovedstaden	1.284	56,6	201	58,7	201	58,7	188	58,5	120	57,0	179	60,3	753	53,3
Region Midtjylland	1.284	25,8	201	24,4	201	24,4	188	24,5	120	25,6	179	25,1	753	27,6
Region Midtjylland	1.284	17,6	201	16,9	201	16,9	188	17,0	120	17,4	179	14,5	753	19,1
Region Sjælland	1.284	21,6	201	25,9	201	23,4	188	22,3	120	19,0	179	23,5	753	21,0
Region Syddanmark	1.284	26,8	201	22,4	201	22,9	188	24,5	120	22,3	179	24,6	753	27,2
Lille skole	1.284	12,9	201	10,4	201	11,4	188	12,2	120	12,4	179	10,6	753	11,4 **
Mellem skole	1.284	16,0	201	18,4	201	18,4	188	16,5	120	18,2	179	16,8	753	16,7
Stor skole	1.284	22,7	201	22,9	201	23,9	188	24,5	121	28,1	179	24,6	753	23,6

Anm.: ** Fordelingen er statistisk signifikant ved Pearson χ^2 , $p < 0,05$. *** $p < 0,01$ "Forskel" angiver forskellen mellem fordelingen blandt skoler i respondentgruppen, der har deltaget med minimum én besvarelse, og fordelingen for alle danske folkeskoler. Forskelle i "Mangler oplysninger om karakterniveau" er testet ved t-test.

Kilde: VIVE.

Tabellerne viser, at der generelt er overensstemmelse mellem baggrundskarakteristika på de skoler, der har besvaret spørgeskemaerne, sammenlignet med alle andre folkeskoler i Danmark. Det er kun i undersøgelsen af alle skoleledere, at vi ser statistisk signifikante forskelle.

I den landsdækkende skolelederundersøgelse er der flere statistiske forskelle, når man sammenligner de skoler, der har besvaret, med de skoler, der ikke har besvaret spørgeskemaet. Disse forskelle viser, at vi har en overrepræsentativitet blandt de skoler, hvor eleverne bor i en kernefamilie, har højtuddannede forældre, og hvor flere forældre er i den højeste indkomstkvarter. Vi ser ligeledes en underrepræsentativitet blandt de skoler, som ligger i den nederste tredjedel i karakterfordelingen. Forventer man eksempelvis en sammenhæng mellem, hvor godt skolerne klarer sig ved folkeskolens afgangsprøve, og hvor langt den enkelte skole er kommet med hensyn til at implementere de enkelte dele af folkeskolereformen, så betyder forskellene, at besvarelserne vil give et lidt mere positivt billede, end det reelt set er.

Disse forskelle er delvist forventelige, idet skolelederspørgeskemaet sendes ud til *alle* skoler. Vi har en svarprocent på 62,9 pct., hvilket må betragtes som fint. De resterende knap 37 pct. af skolerne, som ikke har svaret på skemaet, vil derfor omfatte en del af de skoler, som har en mere presset hverdag. Omvendt skal besvarelserne fra de resterende ca. 37 pct. af skolelederne være markant anderledes for at kunne have betydning for landsgennemsnittet af besvarelserne. Man bør dog overveje at foretage robusthedsanalyser i forbindelse med fx analyser af skoler med forskelligt karakterniveau. Bemærk her, at skoleledere i følgeforskningspanelet er repræsentative for alle landets folkeskoler og derfor kan anvendes til robusthedsanalyser.

Samlet set kan vi konkludere, at dataindsamlingerne for elever, forældre, lærere og andet pædagogisk personale, skolebestyrelsesformænd og skoleledere i panelet kan betragtes som repræsentativt for alle danske folkeskoler, mens dataindsamlingen blandt alle landets skoleledere er underrepræsenteret blandt de skoler, som bl.a. klarer sig dårligst ved folkeskolens afgangsprøver i dansk og matematik.

Udgivelser

Følgende titler er rapporter og notater, der er udgivet på baggrund af de indsamlede kvantitative data i Følgeforskningspanelet ved udgivelse af denne rapport.

- Arendt, K.S., Jensen, V.M., & Nielsen, C.P. (2018): *Elevernes oplevelser af skolen i folkeskolereformens fjerde år*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Arendt, K.S. & Skov, P.R. (2017): *Den længere skoledags betydning for elevers fritidsaktiviteter*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Arendt, K.S., V.M. Jensen, M. Friis-Hansen & M.K. Sørensen (2017): *Folkeskolereformen – Dokumentation af dataindsamlingen 2014-2016*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Arendt, K.S., K. Baunkjær & B.S. Rangvid (2017): *Forældres oplevelse af skolen i folkeskolereformens tredje år. Kommenteret tabelrapport*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Arendt, K.S., K. Baunkjær & B.S. Rangvid (2017): *Skolebestyrelsesformændenes oplevelse af skolen i folkeskolereformens tredje år. Kommenteret tabelrapport*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Bjørnholt, B., S. Boye, L.H. Flarup & K. Lemvig (2015): *Pædagogiske medarbejderes oplevelser og erfaringer i den nye folkeskole*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.
- Bjørnholt, B., S. Boye & L.H. Flarup (2016): *Den kommunale styring forud for folkeskolereformen – Baselineundersøgelse*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.
- Bjørnholt, B. & K.F. Krassel (2016): *Midtvejsmåling – En midtvejsmåling af den kommunale styring i forbindelse med folkeskolereformen*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.
- Bjørnholt, B., N. Kristensen, R.H. Jacobsen, T.A. Bæk, K. Iversen, P.R. Skov, K. Justesen & J.M. Jensen: (2017): *Kompetenceudvikling og kompetencedækning i folkeskolen*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.
- Bjørnholt, B. & Mikkelsen, M.F. (2018): *Skoleledernes oplevelser af skolen i folkeskolereformens fjerde år. En kortlægning*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2018): *Børn og unges brug af fritids- og klubtilbud*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2017): *Kendetegn ved et velfungerende samarbejde mellem lærere og pædagoger*. Notat. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2017): *Børn og unges brug af fritids- og klubtilbud. Kendetegn ved kvalitet i tilbuddene – en vidensopsamling*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

- Danmarks Evalueringsinstitut (2017): *Lærere og pædagogers samarbejde om undervisningen*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2017): *Forældreperspektiver på folkeskolen*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2017): *Skolernes arbejde med holddannelse – første delundersøgelse*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2017): *Skolebestyrelsens rolle i den nye skole – Analyserapport*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2016): *Skolebestyrelsens rolle i den nye skole – Tabelrapport*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2015): *Ledelse tæt på undervisning og læring*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Deding, M., N.V. Andersen & T. Jørgensen (2017): *Mellemtid for folkeskolen: Hvad gør en forskel i praksis?* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd & Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Kort og klart.
- Flarup, L.H. & N. Ejersbo (2016): *Fælles ledelse og holddannelse – Analyse af frihed til fælles ledelse og lempelse af holddannelsesregler*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.
- Flarup, L.H. & N. Ejersbo (2016): *Inddragelse af pædagoger i skoledagen – De økonomiske overvejelser og konsekvenser*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.
- Friis-Hansen, M, Arendt K.S, & Jensen, V.M. (2017): *Dataindsamlinger er Følgeforskningspanelet til folkeskolereformen. Dokumentation af 3. dataindsamling efter reformen*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Friis-Hansen, M., Arendt K.S, Jensen, V.M., & Weber., A. (2018): *Dataindsamlinger i Følgeforskningspanelet til folkeskolereformen. Dokumentation af 4. dataindsamling efter reformen*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Hansen, A.T., M. Friis-Hansen & V.M. Jensen (2015): *Folkeskolereformen, Beskrivelse af 1. dataindsamling*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Notat, 24.03.2015.
- Hansen, A.T, V.M. Jensen & C. P. Nielsen (2016): *Elevens holdning til skoledagens længde*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Notat, 28.01.2016.
- Hansen, A.T, V.M. Jensen & C.P. Nielsen (2017): *Folkeskolereformen: Elevernes faglige deltagelse og interesse*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. SFI-rapport 17:07.
- Jacobsen, R.H., B. Bjørnholt, K.F. Krassel, E. Nørgaard, S.T. Jakobsen, L.H. Flarup, L. Munch, M.H. Nielsen & H. Nygaard (2017): *En længere og mere varieret skoledag – Implementerings- og effektundersøgelse*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.

- Jacobsen, R.H., B. Bjørnholt, M.M.Q. Andersen og A.L.T. Jordan (2017): *Lærere og pædagogers oplevelse af den længere og mere varierede skoledag i folkeskolereformens tredje år*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Kortlægning
- Jacobsen, R.H., M.M.Q. Andersen & A.L.T. Jordan (2016): *En længere og mere varieret skoledag – Kortlægningsrapport 2016*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.
- Jacobsen, R.H., L.H. Flarup & N.M. Søndergaard (2015): *En længere og mere varieret skoledag – Kortlægningsrapport 2015*. København: Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Rapport.
- Jensen, V.M., M.G. Kjer (2017): *Skoleledernes oplevelser af skolen i folkeskolereformens tredje år. En kortlægning*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Jensen, V.M., Skov, P.R. & Tranholm, E. (2018) *Lærere og pædagogers oplevelse af den længere og mere varierede skoledag i folkeskolereformens fjerde år*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd
- Jensen, V.M., Arendt, K.S. & Nielsen, C.P. (2018): *Lektiehjælp og faglig fordybelse. En beskrivelse af reformelementet fra skoleledernes, lærernes, forældrenes og elevernes perspektiv*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Keilow, M. & A. Holm (2015): *Udvikling af måleinstrument for elevadfærd og -holdninger. Baseline-data fra evaluering af Folkeskolereformen*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. SFI-rapport 15:09.
- Keilow, M. & Højen-Sørensen, A-K. (2017): *Udvikling af spørgeskema til elever i indskolingen. Folkeskolereformen*. Notat. København: SFI- Det Nationale forskningscenter for Velfærd.
- Kjer, M.G., S. Baviskar & S.C. Winter (2015): *Skoleledelse i folkeskolereformens første år: En kortlægning*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. SFI-rapport 15:40.
- Kjer, M.G. & S.C. Winter (2016): *Skoleledelse i folkeskolereformens andet år: en kortlægning*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Notat, 12.10.2016.
- Kjer, M.G. & A. Rosdahl (2016): *Ledelse af forandringer i folkeskolen*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Notat, 13.04.2016.
- Kjer, M. G., Nielsen, C.P. & Friis-Hansen, M. (2017): *De yngste elevers hverdag i folkeskolen*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Kjer, M.G. & Jensen, V.M. (2018): *Skoleledernes oplevelse af styring, handlefrihed og pædagogisk ledelse i folkeskolereformens tredje år*. København: VIVE- Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Nielsen, C.P., A.T. Hansen, V.M. Jensen & K.S. Arendt (2015): *Folkeskolereformen, beskrivelse af 2. dataindsamling blandt elever*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. SFI-rapport 15:36.

- Nielsen, C.P, M. Keilow & L. Jensen (2016): *Folkeskolereformen: Beskrivelse af 3. dataindsamling blandt elever og forskelle over tid*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Notat, 12.10.2016.
- Nielsen, C.P, M. Keilow & C, Westergaard. (2017): *Elevernes oplevelser af skolen i folkeskolereformens tredje år. En kortlægning*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Rambøll Management Consulting (2018): *Undersøgelse af forældreperspektiver på folkeskolen i 2014-2018*. Rambøll: København.
- Rambøll Management Consulting (2018): *Undersøgelse af skolebestyrelsens arbejde og rolle i folkeskolen i 2014-2018*. Rambøll: København.
- Rasmussen, J., Rasch-Christensen, A., Molbæk, M., Kristensen, R.M., Lorenzen, R.F, Reimer, D & Torre, A. (2017): *Undervisning med Fælles mål i dansk og matematik. Et overvejende kvalitativt mixed methods studie*. DPU, Aarhus Universitet og UC VIA.
- Winter, S.C. (2017): *Gør skoleledelse en forskel? Ledelse af implementeringen af folkeskolereformen*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. SFI-rapport 17:06.

Litteratur

Arendt, K.S., V.M. Jensen, M. Friis-Hansen & M.K. Sørensen (2017): *Folkeskolereformen – Dokumentation af dataindsamlingen 2014-2016*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Friis-Hansen, M., Arendt, K.S. & Jensen, V.M. (2017): *Dataindsamlinger i Følgeforskningspanelet til folkeskolereformen. Dokumentation af 3. dataindsamling efter reformen*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings-og Analysecenter for Velfærd.

Keilow, M. & Højen-Sørensen, A-K. (2017): *Udvikling af spørgeskema til elever i indskolingen. Folkeskolereformen*. Notat. København: SFI – Det Nationale forskningscenter for Velfærd.

**VIDEN I
VELFÆRD**

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD